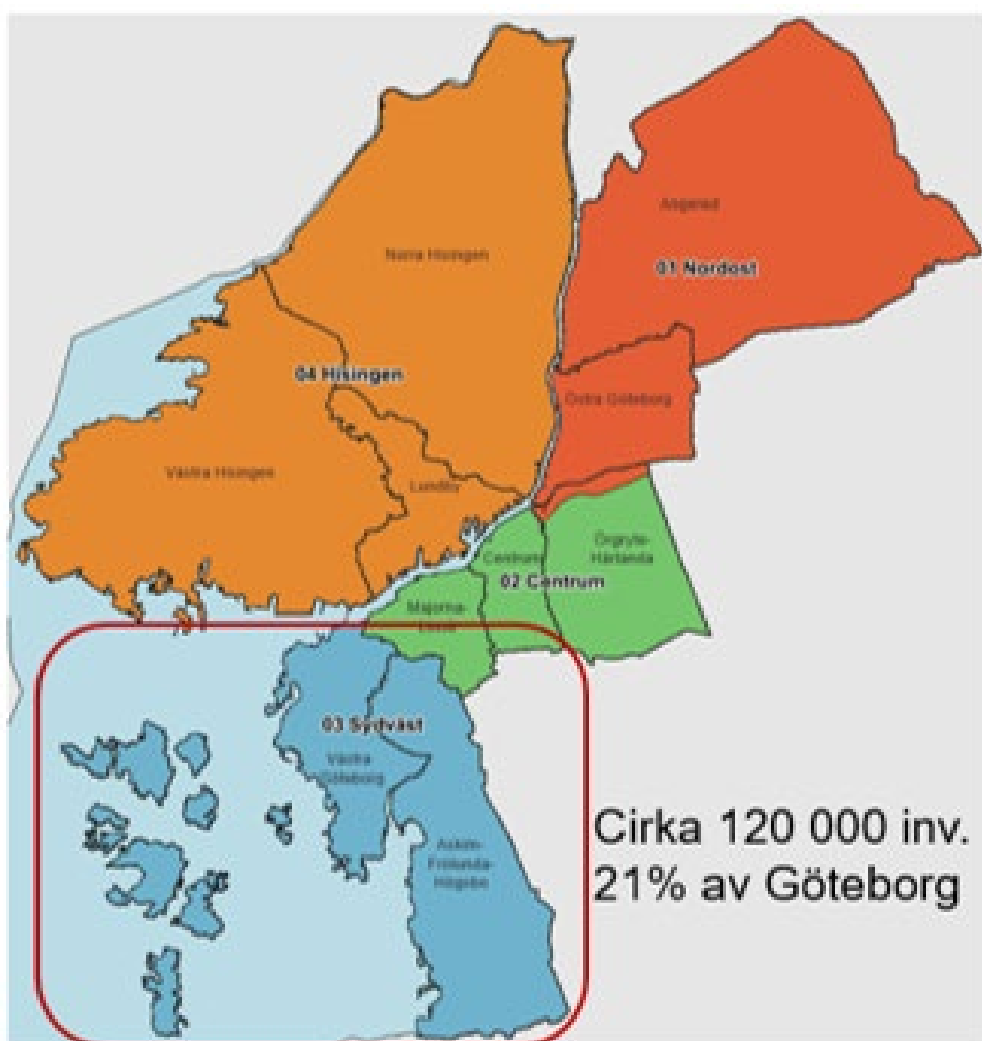

Lägesbild otrygghet och brott

för stadsområde Sydväst i Göteborg

Senast reviderad 2023-04-26

Innehåll

Inledning.....	3
Sammanfattning av lägesbild i stadsområde Sydväst.....	4
Invånarnas upplevda trygghet	5
Brottspåverkan och särskilda händelser	7
Anmälda brott.....	7
Kriminella grupperingar	8
Polisens klassificering av utsatta områden.....	8
Särskilda händelser.....	9
Näringslivets utsatthet för brott	9
Lägesbild uppdelat på olika brott och fenomen	11
Alkohol, narkotika och andra substanser.....	11
Skadegörelse och bränder.....	13
Stöld och inbrott	14
Våldsbrott	15
Bedrägerier	18
Barn och unga i riskzon för kriminalitet	19
Särskilt utsatta grupper.....	20
Lägesbild uppdelat på geografiska områden	22
Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta	22
Stora Högsbo	24
Älvsborg, Billdal, Askim-Hovås, Bratthammar-Näset-Önnered och Södra skärgården	25
Prioriterade problem och utvecklingsområden.....	26
Avslutningsvis.....	27
Definitioner och förklaringar.....	28
Referenser.....	28

Inledning

Denna lägesbild beskriver brott och otrygghet i stadsområde Sydväst i Göteborg. Lägesbilden görs en gång vartannat år och bygger på information från Göteborgs Stad, polismyndigheten, Räddningstjänsten, fastighetsägare, näringsliv och invånare. Den är sammanställd av socialförvaltningen Sydväst och lokalpolisområde Storgöteborg Syd.

Cirkeln till vänster visar arbetsgången för stadens och polisens samverkan i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Denna rapport är resultatet av de två första stegen; kartläggning och lägesbild inklusive prioritering av problem. Dessa problem kommer sedan att orsaksanalyseras och en åtgärdsplan kommer att utarbetas som sedan följs upp.

Lägesbilden är problemorienterad och beskriver endast i undantagsfall positiva kvaliteter i stadsområdet.

I stadsområde Sydväst i Göteborg bor 121 605 invånare. Det är ett stadsområde med varierad bebyggelsestruktur och förutsättningar. Här finns stora områden med flerbostadshus, villaområden, skog, jordbruksmark, citymiljö, industriområden, hav och skärgård. Stadsområde Sydväst är en geografisk indelning i Göteborgs stad och i denna rapport kallas området för enkelhets skull endast för "Sydväst".

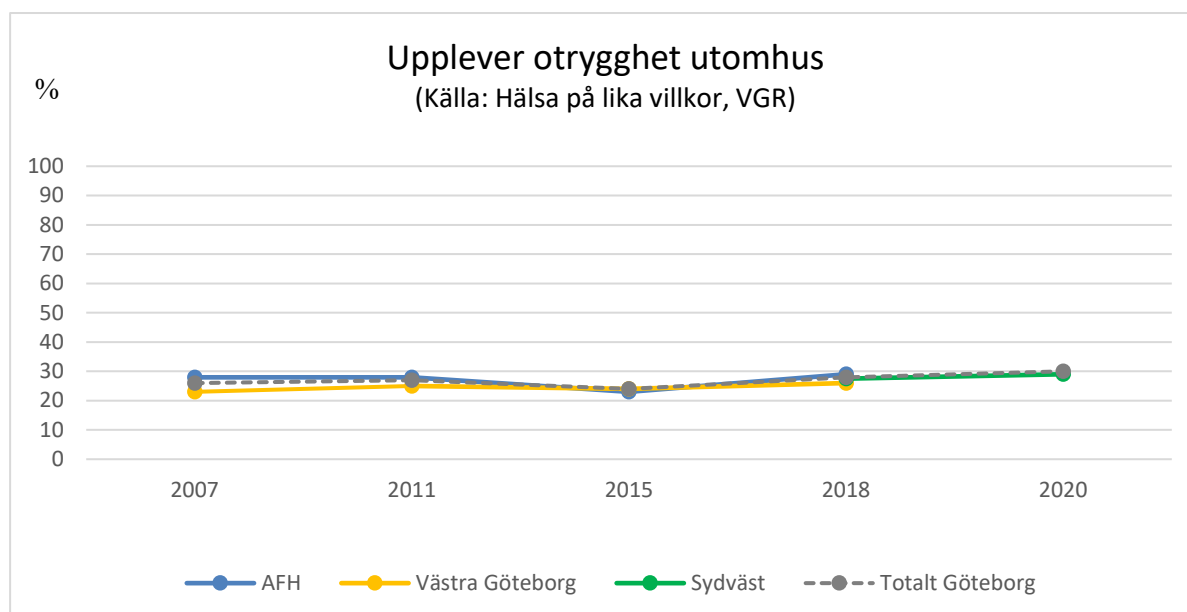
För stadsområdet som helhet visar siffror att invånarna har goda livsvillkor och god hälsa. Dock är Sydväst det stadsområde i Göteborg som har de största skillnaderna mellan olika områden.

Sammanfattning av lägesbild i stadsområde Sydväst

- Tryggheten i Sydväst har legat på en relativt jämn nivå sedan 2007. Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta har betydligt lägre trygghet än övriga områden. Stora Högsbo har en ostadig och varierande trend.
- Organiserad brottslighet påverkar Frölunda och Tynnered i form av narkotikaförsäljning, våldsdåd, påverkan på lokala näringslivet, periodvis viss kontroll av invånare, markering av närvaro i offentlig miljö och en socialisering av barn och unga in i kriminalitet.
- Bedrägerier mot äldre och funktionsnedsatta har ökat markant.
- Våld och hot mellan ungdomar ökar och många av brotten begås i skolan eller i anslutning till skolan. Även skadegörelse förekommer. Problematiken gäller hela stadsområdet.
- Inbrott i källare och vindar i flerbostadshus är ett problem.
- Skadegörelse och klotter är omfattande längs några stråk och platser. Nedskräpning upplevs som ett problem i vissa områden.
- Tryggheten påverkas negativt på ett antal platser på grund av utformningen/skötseln av den offentliga miljön. Särskilda verksamheter på platsen kan också bidra till otrygghet.
- Problematiken kring vissa brott och fenomen är inte tillräckligt klarlagt. Exempelvis brott i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, parallella samhällsstrukturer, våldsbejakande extremism, brott mot näringslivet, välfärdsbrott, otillåten påverkan samt brottsutsatthet hos vissa grupper.
- Det finns ett antal positiva trender såsom ökad upplevd trygghet i sju av åtta mellanområden jämfört med 2021, inget dödligt våld under 2022 med koppling till organiserad brottslighet, ökat skalskydd i flerbostadshus samt ökad skötsel i utemiljön på vissa utsatta platser.

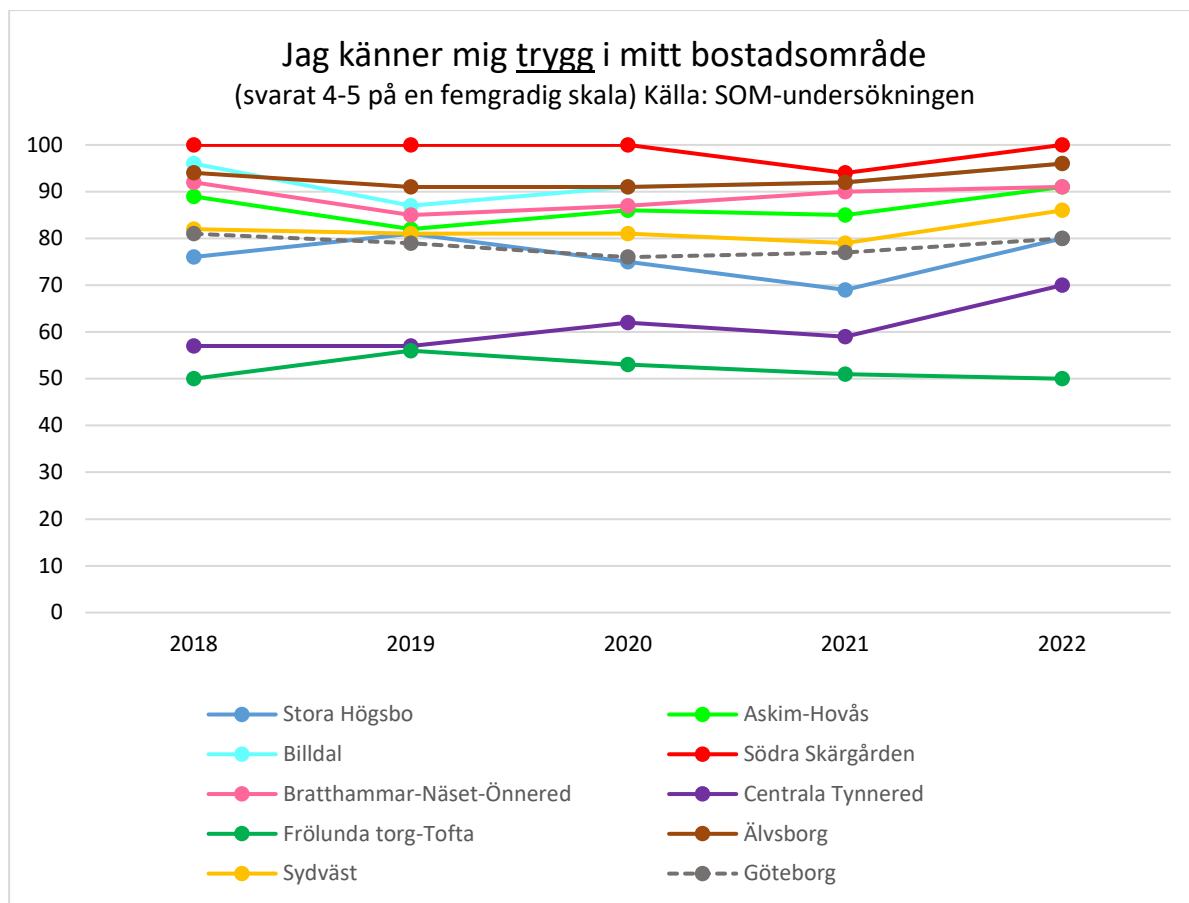
Invånarnas upplevda trygghet

I regionen och staden har ett antal enkätundersökningar till invånare genomförts som bland annat innefattar frågor om trygghet. Det handlar då om den upplevda tryggheten och i vilken grad man upplever olika typer av otrygghetsproblem. Händelser och brott i området kan påverka tryggheten, men på en generell nivå finns det ett relativt svagt samband mellan otrygghet och faktisk brottslighet (1). Den upplevda otryggheten är trots detta avgörande i människors liv och en viktig grund i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Diagrammet visar upplevd trygghet enligt enkätundersökningen Hälsa på lika villkor.

Undersökningen visar att den upplevda tryggheten i stadsområdet sydväst har legat på en ganska jämn nivå sedan 2007 (2). En negativ trend kan dock skönjas 2015-2020. Resultat för 2022 är inte publicerade ännu och det återstår att se ifall tryggheten har ökat i denna enkätundersökning liksom den har gjort i SOM-undersökningen som redovisas nedan. Andel svarande för senaste mätningen, 2020 i Hälsa för lika villkor, var 43 %.

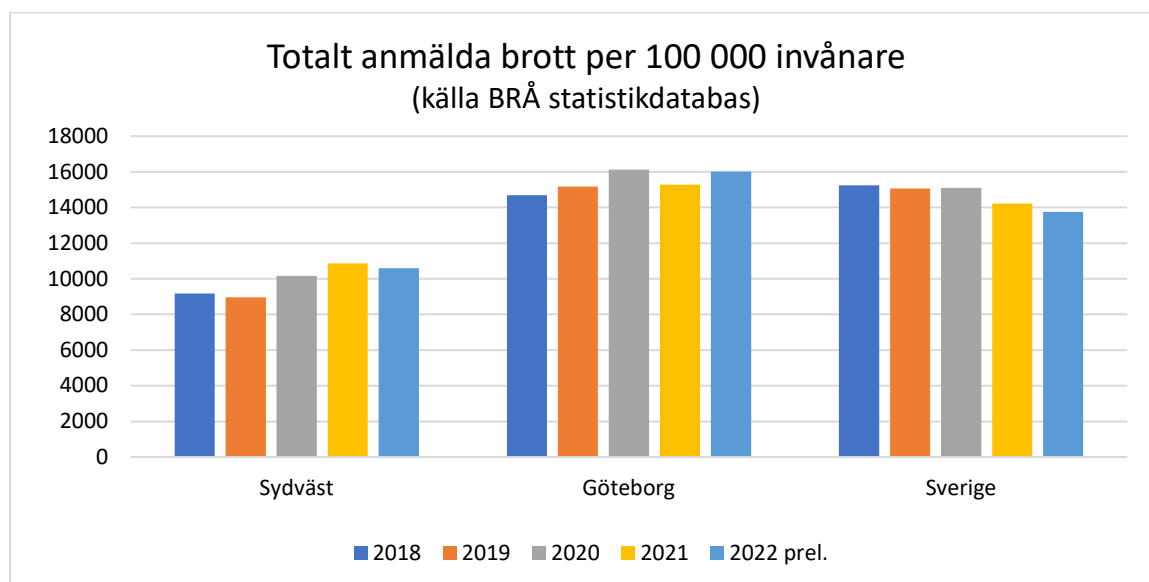
Diagrammet visar upplevd trygghet enligt enkätundersökningen som görs av SOM-Institutet (Samhälle Opinion Medier). Sedan undersökningen startade 2018 har tryggheten varierat, med en viss nedåtgående trend de första åren som sedan bröts positivt med en uppgång 2022. Sydväst består av åtta mellanområden. Enligt undersökningen har mellanområdena Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta betydligt lägre trygghet än övriga områden. Stora Högsbo hade en negativ trend under några år men 2022 ökade tryggheten återigen (3). Trender för enskilda mellanområden ska dock tolkas med försiktighet eftersom antal svarande är lågt. Nettosvarsfrekvensen för hela stadsområde sydväst den senaste mätningen, 2022 var 55 %.

Hyresgästenkäter för de fyra stora hyresvärdarna i Tynnered och Frölunda visar en ökning av tryggheten i Tynnered och Frölunda mellan 2021 och 2022.

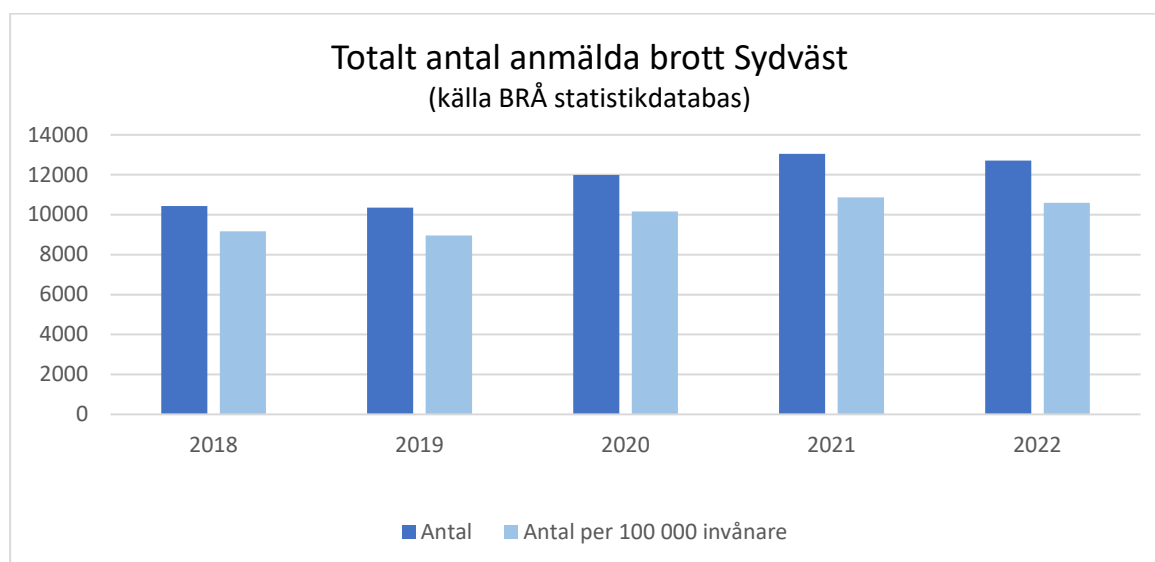
Som nämnts tidigare finns det en relativt svag koppling mellan otrygghet och faktisk brottslighet. Dessutom påverkas människor av medias rapportering av brottslighet vilket också den skiljer sig från den verkliga brottsutvecklingen (4). I sydväst har vi också noterat flera exempel där inlägg på sociala medier om brott i området varit överdrivna eller inte alls ägt rum. Hur lokal och nationell media samt inlägg sociala medier påverkar tryggheten i sydväst går inte att fastställa, men det är rimligt att tro att det finns en påverkan.

Brottspåverkan och särskilda händelser

Anmälda brott

Antal anmälda brott per 100 000 invånare i Sydvest har en viss ökande trend. Anmälningarna har dock varierat mellan åren och antal anmälningar per 100 000 invånare har minskat mellan 2021 och 2022. Göteborg har en liknande, varierande, men lätt ökande trend. Detta skiljer sig mot riket som under flera år har en nedåtgående trend. Trender för olika brottstyper beskrivs mer ingående nedan.

Diagrammet visar både anmälningar för antal brott och för antal brott per 100 000 invånare. För att se trender och kunna analysera är båda dessa mått viktiga att följa. Antal brott per 100 000 invånare ger oss trender oberoende av befolkningsökningar och möjliggör jämförelser med andra områden. Antal brott, visar hur många brott som sker i området och kan ge en bild av hur invånare uppfattar brottslighetens omfattning. I diagrammet kan vi se att båda dessa mått följer varandra under de fem åren som redovisas här.

Kriminella grupperingar

Området runt Frölunda torg och centrala Tynnered är fortsatt starkt påverkat av grov organiserad brottslighet, vilket ger avtryck i tryggheten i det offentliga rummet för boende och företagare. De senaste tio åren har ett antal grova våldsdåd skett inom och mellan olika grupperingar. De kriminella nätverken bedriver narkotikahandel men våldsdåden som skett bedöms inte i första hand vara kopplade till narkotikamarknaden utan snarare handlat om så kallad "blodshämnd".

Polisens intensiva operativa arbete runt Frölunda Torg och Tynnered under de senaste två åren är en av flera orsaker till att de grova våldsbrotten bland de kriminella nätverken inte har eskalerat utom kontroll. Trots detta har det under 2022 skett flera fall av misshandel/grov misshandel, sprängning och skottlossning som endast orsakat materiella skador. I perioder förekommer också att kriminella stoppar och kontrollerar människor som rör sig i området. Maskerade personer, främst ungdomar/unga vuxna syns också i området i perioder. Förutom narkotikahandel begår de kriminella nätverk en rad andra brott för att bereda sig ekonomisk vinning.

Tystnadskulturen är enligt polisen fortsatt utbredd i området vilket bland annat skapar problem i polisens utredningsarbete då människor är rädda för att prata med polis och vittna. Polis och andra samhällsaktörer konstaterar en socialisering av allt yngre personer till de kriminella nätverken. Även affärsverksamheter på Frölunda Torg påverkas av de kriminella nätverkens närvaro. Man uppehåller sig både utanför som inne i olika affärsverksamheter. Bilar som kan kopplas till gängkriminella cirkulerar ständigt i området runt Frölunda Torg och i Tynnered.

Ungdomar berättar att de kriminella grupperingarnas territorier påverkar deras rörelsefrihet. Ett flertal ungdomar uppger att de inte vågar röra sig till ett annat område än där de bor, oavsett om de själva har kopplingar till kriminalitet eller inte. Många boende är väl medvetna om aktuella rättsprocesser och uttrycker en oro för vad som ska hända när fängelsestraff för specifika individer är avtjänade och personen ska frigges.

Polisens klassificering av utsatta områden

Polismyndigheten gör vartannat år en bedömning av lokalsamhällen utifrån graden av kriminell påverkan, i tre nivåer; särskilt utsatt område, riskområde och utsatt område. Delar av Centrala Tynnered har blivit klassificerat och pendlat mellan dessa nivåer sedan listan togs i bruk 2015. Sedan 2021 räknar polisen delar av centrala Tynnered till ett riskområde, det vill säga att det finns en överhängande risk att området blir särskilt utsatt om inte adekvata åtgärder sätts in (5). Flera lokala aktörer ser en positiv utveckling i Tynnered men bedömer samtidigt situationen som mycket skör.

Frölunda har genomgått en värdering och uppfyller vissa av kriterierna men inte tillräckligt för att klassificeras i någon av de tre nivåerna. Detta beror bland annat på att Frölunda är en knutpunkt och centrumområde med problematik som i princip alltid förekommer på sådana platser.

Det är viktigt att påtala att polisens klassificering inte synliggör all typ av utsatthet och att även andra geografiska områden kan uppvisa utsatthet i form av segregation och svag socioekonomi som behöver adresseras för att driva en förändring i positiv riktning i ett område (6).

Särskilda händelser

Här beskrivs särskilda händelser som skett under 2022 och som har påverkat tryggheten i området.

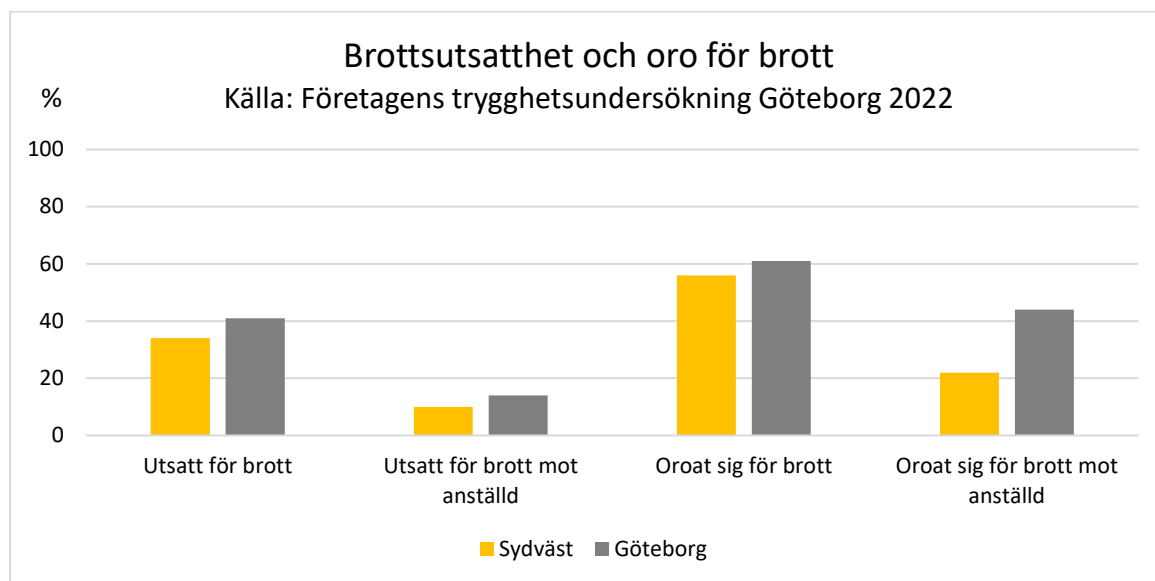
Tre skottlossningar har skett under året; två i Tynnered och en i Frölunda. En privatbil sprängdes i Frölunda i maj månad. Ingen människa skadades i samband med händelserna. Polisen bedömer att händelserna har samband med konflikter inom och mellan kriminella grupperingar. Det har inte förekommit något dödligt våld med koppling till organiserad brottslighet under 2022 i stadsområdet.

En händelse kopplat till ungdomar som uppmärksammades under året var ett stort bråk som utbröt mellan ett sjuttiototal ungdomar i april på en fotbollsplan i Tynnered. Ungdomar från flera skolor i området slöt upp på platsen. Medarbetare i socialförvaltningen gick emellan. Bråket grundade sig i en tidigare konflikt mellan några ungdomar.

Vid två tillfällen under året genomförde partiledaren för Stram Kurs opinionsyttringar mot islam vid Frölunda torg. Åskådare samlades, stämningen var upprörd men urartade inte i våldsamheter. Ett gott samverkansarbete med preventiva åtgärder och kontinuerlig lägesbild från polisen kan antas ha påverkat positivt. Opinionsyttringarna har diskuterats nationellt både i media och bland myndighetsföreträdare vad gäller lämplighet och laglighet. I Sydväst uttryckte många ungdomar oro, frustration och besvikelse gentemot de myndigheter som tillät opinionsyttringen och det finns fog att tro att det påverkar tilliten till myndigheter negativt.

Näringslivets utsatthet för brott

Näringslivet drabbas av brott i form av skadegörelse, bedrägerier stölder eller att anställda utsätts i sin yrkesroll. Företagens möjligheter att bedriva verksamhet påverkas också av brottslighet som pågår i närområdet. I statistik om anmälda brott kan man endast i några fall utläsa om brottet riktas mot ett företag. Därför genomfördes 2022 för första gången en enkät och brott och trygghet till företag i Göteborg. Resultaten nedan är hämtade från den enkäten (7).

34 % av företagen i Sydväst uppger att de har utsatts för något eller några brott under senaste året, vilket är lägre än Göteborg som helhet. På Göteborgsnivå kan vi se att de vanligaste brotten är

skadegörelse, bedrägerier samt stölder och snatterier. De mest utsatta branscherna är hotell och restaurang, fastighetsverksamhet och handel. Många företag drabbas också återkommande. Stora företag är generellt mer drabbade än mindre företag och ensamföretagare är minst drabbade.

Vad gäller specifikt brott mot anställd så är utsattheten även här något lägre i Sydväst än Göteborg som helhet; 10 % i Sydväst och 14 % i Göteborg.

56 % av företagen i Sydväst uppger att de i någon utsträckning har oroat sig för brott eller ordningsstörningar mot sitt företag under senaste året. Motsvarande siffra för Göteborg är 61 %. På göteborgsnivå kan vi se att de brottstyper som ger upphov till mest oro är bedrägerier, inbrott och skadegörelse. De branscher som har flest andel "oroliga" företag är fastighetsverksamhet, hotell- och restaurang, handel och byggverksamhet. 22 % har oroat sig för brott mot anställda (trakasserier, fysiskt våld, hot och utpressning samt rån) vilket är lägre än övriga Göteborg.

7 % av företagen i Sydväst har övervägt att flytta verksamheten på grund av utsatthet eller oro för brott. De flesta överväger att flytta till en annan kommun. 4 % av företagen har av samma anledning övervägt att lägga ner delar av eller hela företaget.

Eftersom enkäten endast genomförts en gång och statistik för anmälda brott mot företag saknas behövs mer kartläggning och dialog med företagen för att få en mer detaljerad och heltäckande bild.

Lägesbild uppdelat på olika brott och fenomen

Nedan redovisas anmälningsstatistik för ett antal brott som påverkat tryggheten i stadsområdet. Statistiken presenteras i antal anmälda brott per 100 000 invånare för att kunna jämföra resultat över olika geografiska områden och över tid, oberoende av befolkningsförändringar. Vid studier av brottslighet är det önskvärt att redovisa långa tidsperioder, men eftersom stadsområde Sydväst endast funnits som organisation sedan 2021 redovisas anmälningsstatistik endast för två år tillbaka.

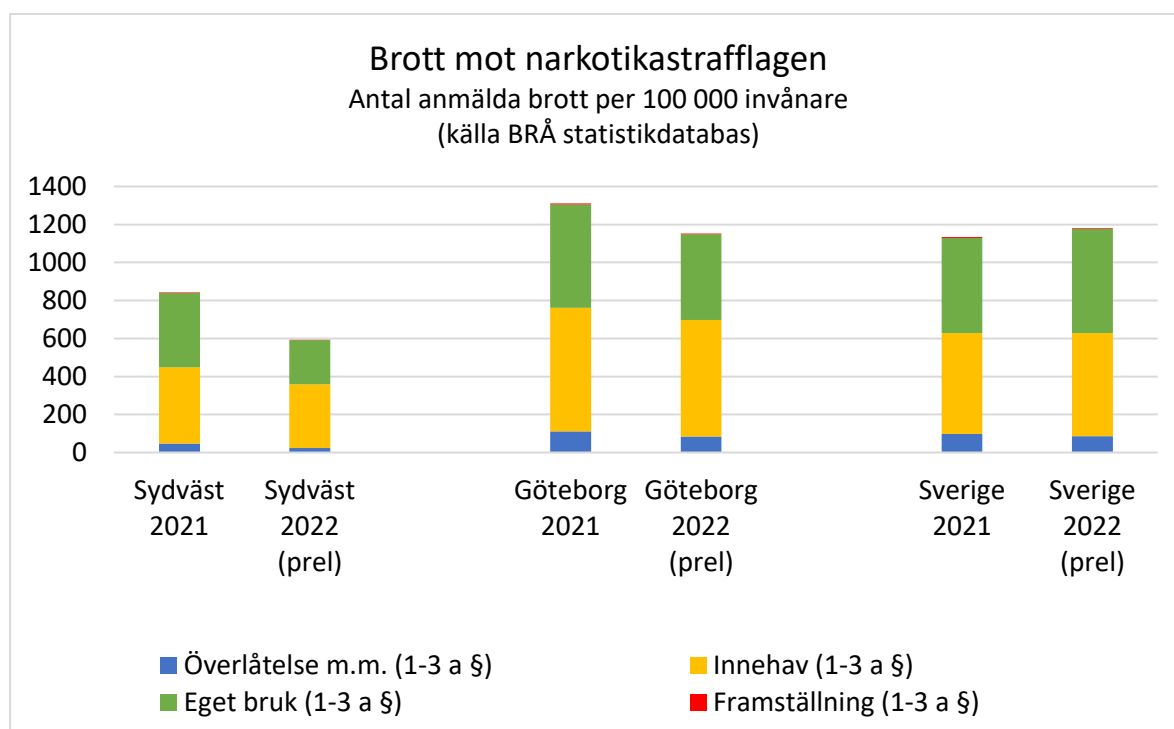
Det finns validitetsproblem med att mäta brottslighetens omfattning och utveckling utifrån anmälningsstatistik. Anmälningsstatistiken är just ett mått på hur många brott som anmäls, inte hur många brott som faktiskt begås.

Självrapporterad utsatthet för brott (exempelvis i BRÅ:s Nationella trygghetsundersökning, NTU) är generellt ett mer tillförlitligt mått på den faktiska brottsligheten (8) (9) (10). Eftersom NTU endast redovisas per lokalpolisområde, och detta inte sammanfaller med stadsområdet Sydväst, har materialet inte varit möjligt att använda i denna lägesbild.

Statistiken som presenteras för 2022 är preliminär eftersom slutgiltiga siffror kommer senare under våren. Generellt brukar det skilja ungefär en procent mellan den preliminära och den slutliga statistiken.

Alkohol, narkotika och andra substanser

Anmälda brott

Antal anmälda narkotikabrott per 100 000 invånare i Sydväst är lägre än för Göteborg och Sverige som helhet och har dessutom minskat mellan 2021 och 2022. (11) Narkotikabrott är ett så kallat upptäcktsbrott vilket innebär att det sällan finns ett offer som anmäler brottet, det måste upptäckas av någon; polis eller vittne. Ju mer resurser polisen avsätter för denna problematik, desto fler brott kommer man att upptäcka.

Vad nedgången av anmälda narkotikabrott i Sydväst beror på är svårt att bedöma, men en faktisk nedgång i antal brott, bedöms inte som trolig. Polisen arbetar alltmer förebyggande och detta kan leda till att upptäckts- och mängdbrotten får mindre uppmärksamhet. Om det förebyggande arbetet ger effekt på det faktiska brukandet av narkotika kan analyseras först i framtiden.

Beskrivning av problematiken

Narkotikaförsäljning sker inte på en specifik plats i stadsområdet och genomförs inte heller med enbart en metod. De som säljer narkotika har ofta en struktur, men varierar sitt tillvägagångssätt för att minimera upptäcktsrisken. De transporterar sig ofta med kollektivtrafik, taxi, elsparkcyklar eller andra fordon som är mer utmanande för polisen att binda till en person eller grupp och är svårare att stanna och kontrollera.

Försäljningen sker ofta på beställning genom användning av sociala medier, appar samt telefonnummer och upphämningsplatsen varierar. De som säljer narkotika undviker ofta att bära drogerna på sig eller förvara dem på ett sådant sätt som försvårar koppling till en specifik person. Det innebär att det vid visitation inte alltid hittas narkotika. Istället kan kontanter eller en så kallad ”becknartelefon” eller ”säljlur” hittas på individen i fråga. När det inträffar kan det vara svårt att binda honom eller henne till ett narkotikabrott men det stärker indikationen på att personen säljer. Att narkotika ofta förvaras på ett sådant sätt att det ska försvåra för rättsväsendet att koppla det till en viss person gör att det ofta hittas i publika miljöer. Detta resulterar naturligtvis i risker och framför allt när förvaringen sker på platser där barn rör sig så som på lekplatser, förskolegårdar och liknande.

Polisen hittar främst narkotika genom att arbeta på inkomna tips från samverkanspartners och allmänhet. Arbetsmetoder så som spaning och att söka med hundar i till exempel terräng och trapphus är vanligt förekommande för att hitta gömd narkotika. I vissa fall går det att binda en specifik person till narkotikafyndet. Arbetet mot narkotikahandel är viktig eftersom det försvårar den organiserade brottsligheten.

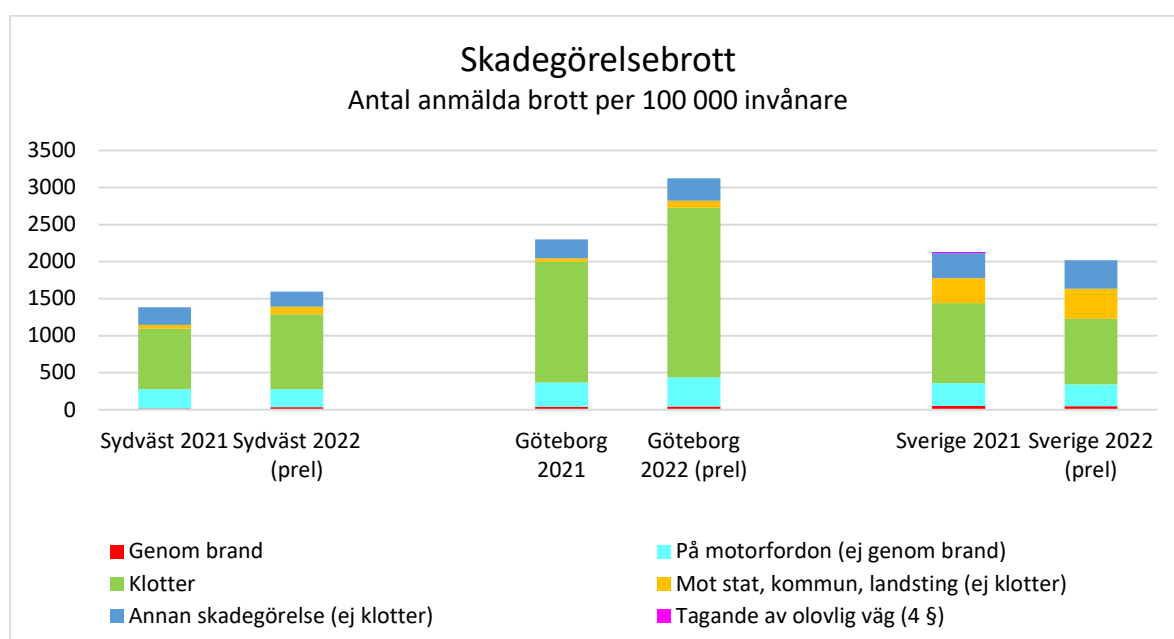
Personer som öppet använder alkohol eller narkotika är en annan otrygghetsskapande faktor i området. Den unga gruppen som brukar narkotika gör det främst på undanskymda platser. Det handlar om platser där många människor visserligen har tillträde, men som samtidigt är relativt dolda eller halvprivata såsom trapphus, källarutrymmen, garagedfarter, bakom byggnader samt på förskole- och skolgårdar på kvällstid. Det handlar både om rester som hittas efter bruk, men även om personer som ses bruka. Helt öppet bruk bland unga sker också, men det är mer ovanligt. Bland den vuxna/äldre gruppen som syns i offentlig miljö handlar det om personer som lever i social utsatthet där missbruket är gravt och sker mer öppet. I vissa fall intas alkoholen och drogerna på plats. De platser som identifieras är utanför Frölunda Torgs köpcentrum, Högsbotorp samt runt sociala boenden som drivs i förvaltningens regi.

Bland ungdomar från ca 12 års ålder är lustgas, e-cigarettor och vitt snus numera vanligt förekommande. Sydväst är det stadsområde där flest ungdomar har använt lustgas i berusningssyfte. Av niondeklassarna är det 9,1 % som har använt lustgas i berusningssyfte någon gång under 2022

och bland gymnasiet årskurs två är det 43 % (12) samt (13). Det är olagligt att sälja eller tillhandahålla e-cigarett till personer under 18 år, oavsett om de innehåller nikotin eller inte (16). Det är dock inte olagligt för personer under 18 år att bruka e-cigarett, men eftersom all form av tillhandahållande är olaglig innebär det i praktiken att personer under 18 år inte ska ha tillgång till dessa substanser/behållare. Det finns ingen åldersgräns för att köpa eller bruka lustgas. Båda lustgas och e-cigarett är lättillgängliga för ungdomar och säljs i stor omfattning på internet och utan fungerande rutiner som säkerställer att lagen följs.

Skadegörelse och bränder

Anmällda brott

Antal anmällda skadegörelsebrott i Sydvest har ökat 2022 jämfört med 2021. Den största kategorin är klotter följt av skadegörelse på motorfordon. Klotter och övrig skadegörelse mot stat och kommun ökar mest, men det är svårt att bedöma om det är en faktisk ökning eller om det beror på en ökad benägenhet att anmäla händelsen. Skadegörelse genom brand är så pass få att de inte syns i diagrammet, men vi noterar ändå 15 bränder på bilar eller andra motorfordon per 100 000 invånare (18 stycken i faktiskt antal) (11).

Beskrivning av problematiken

Som boende eller besökare i stadsområdet ser man kontinuerligt klotter i området, men det mesta saneras relativt snabbt. Några platser och föremål är dock extra utsatta såsom exempelvis spårvagnshållplatser och offentliga byggnader och på dessa platser har klotterproblematiken varit påtaglig för invånare under året.

I Sverige som helhet har anmälningar om klotter legat på en relativt stabil nivå över tid. Att klotteret går i vågor och att ett avgränsat geografiskt område under perioder blir extra utsatt kan bero på olika

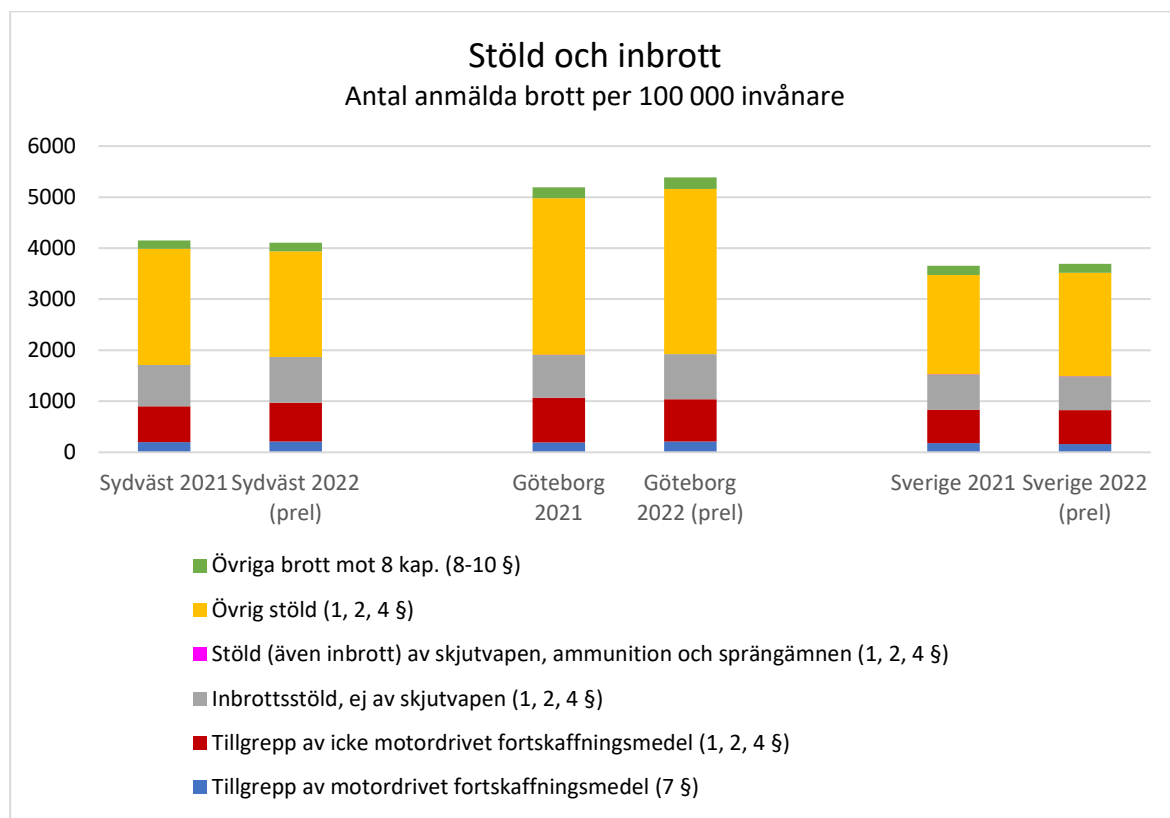
faktorer. En anledning är kopplad till klotterkulturen. Att måla sin ”tag” på olika platser för att få den att bli känd är ett sätt att etablera sig inom klottervärlden. Det resulterar i att enskilda individer med små medel kan skapa stor skada.

Övrig skadegörelse som är värt att notera under 2022 är ett antal anlagda bränder i Ruddalens friluftsområde under sensommaren/hösten samt att gäng av ungdomar kastat sten/snöbollar mot spårvagnarna (12).

Skadegörelser är svåra att utreda och det är inte heller ett prioriterat område inom polisen. För att få en person dömd för skadegörelse krävs det många gånger att gärningspersonen blir tagen på bar gärning. Detta leder till att en del människor finner det meningslöst att polisanmäla. Det är dock viktigt att anmäla eftersom anmälningarna inte bara används för att lagföra en person utan även för att fördela resurser, arbeta med den bakomliggande problematiken och därmed förebygga nya brott.

Stöld och inbrott

Anmällda brott

Diagrammet visar att olika former av stölder och inbrott i Sydvest ligger på ungefär samma nivå 2021 och 2022. Fördelningen mellan de olika typerna av stöld är också liknande för de två åren (11). Sydvest har färre anmällda brott per 100 000 än Göteborg men fler än Sverige som helhet.

Beskrivning av problematiken

Stölderna i butik har varit den vanligaste tillgreppsformen under flera år. Undantag var år 2020 då stölderna ur motordrivna fordon var något mer förekommande. Stölder av verktyg ur arbetsbilar är bidragande till siffrorna. År 2022 syns emellertid en tydlig minskning av stölder ur fordon. Detta syns också hos Göteborgs Stads Parkering som ser en minskning av inbrott och stölder i bilar på bolagets parkeringsytor.

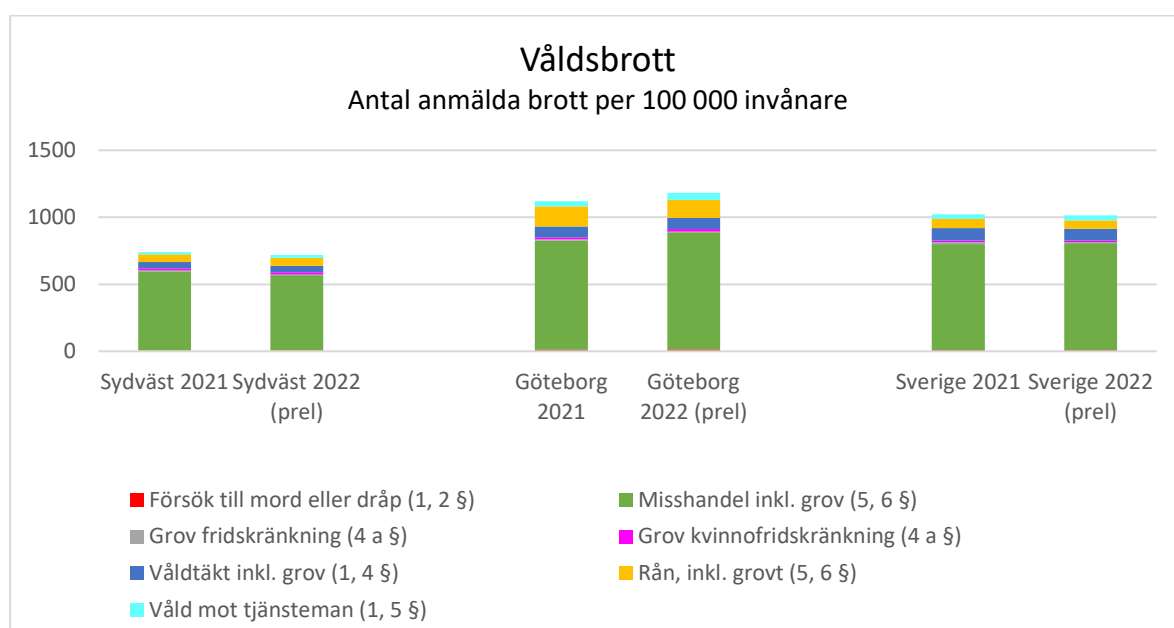
Stölder genom inbrott kan vara organiserad eller mer spontan. Under de år pandemin var som mest aktiv syntes en minskning av den brottslighet som internationella ligor stod för. En viss ökning av inbrott har därför syntts efter att restriktioner till följd av pandemin har avslutats.

Cykelstölder är vanligt förekommande och de är mer eller mindre organiserade. Polisen påträffar med jämna mellanrum hälericentraler i stadsområdet. Där förvaras lager av stulna cyklar i syfte att sälja vidare. Hälericentralerna är ofta belägna i lägenheter och kan många gånger vara kopplade till människor med missbruk. Brottsligheten uppdagas i vissa fall i samband med att individen misstänks för narkotikabrott och en husrannsakan genomförs i dennes bostad. Ibland kommer polisen också åt hälericentralerna tack vare tips från uppmärksam allmänhet. Hemtjänsten som dagligen använder sig av cyklar i verksamheten rapporterar om omfattande cykelstölder framför allt Tynnered.

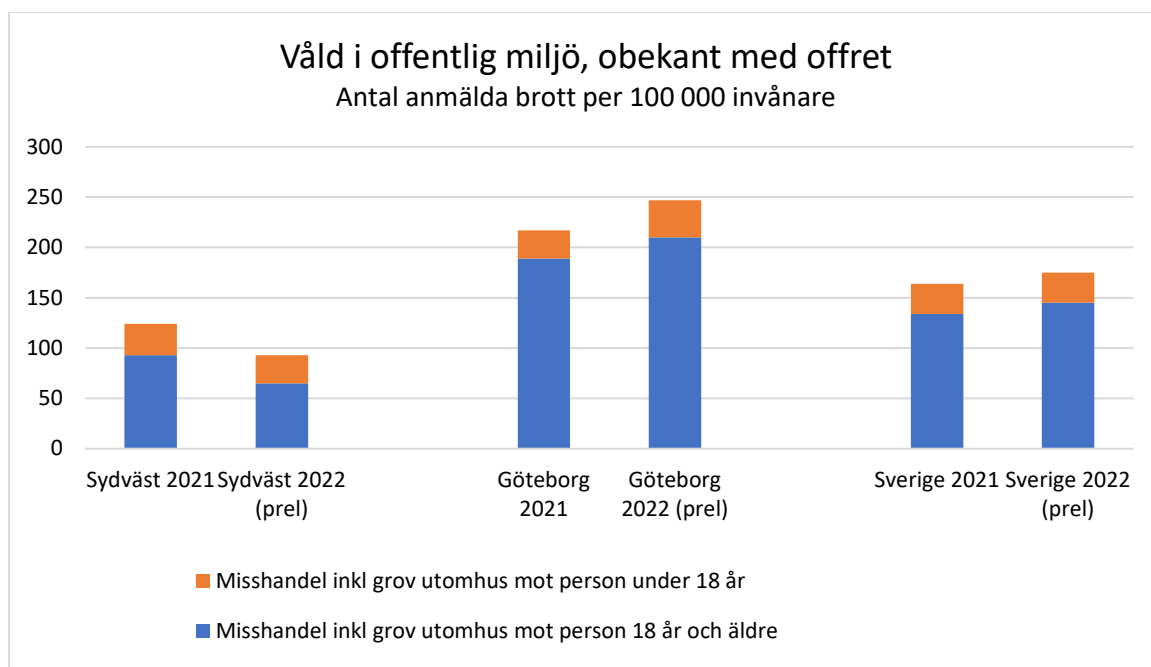
Högst andel anmälda stölder genom inbrott finns i stöld genom inbrott i källare och vind. Polisen vet att denna typ av brottslighet är ett större problem än vad som kommer till polisens kännedom, det finns ett stort mörkertal. Liksom i skadegörelsebrotten är det viktigt att brotten anmäls så att polisen och övriga samhället ska kunna genomföra adekvata åtgärder. Majoriteten av de inbrott som de fem stora bostadsbolagen rapporterar om i Tynnered och Frölunda i samarbetsforumet Effektiv Samordning för Trygghet (EST) handlar om inbrott i källare och förråd. Skalskyddet har förbättrats markant i många flerbostadshus, en utveckling som kommer att fortsätta för fler fastigheter.

Våldsbrott

Anmälda brott

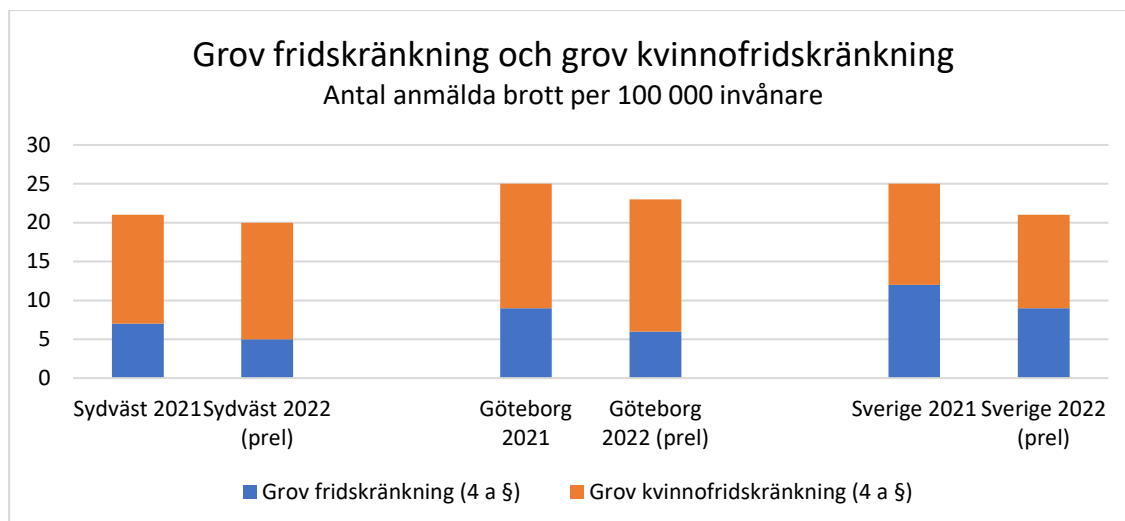

Diagrammet visar våldsbrott av olika karaktär, både mellan bekanta och obekanta personer samt både inomhus och utomhus. Denna definition av våldsbrott är hämtad från kommunernas öppna jämförelser Kolada (14). Det är viktigt att notera att bland dessa våldsbrott finns flera brott som har höga mörkertal, exempelvis grov kvinnofridskränkning. Antalet bör därför tolkas med försiktighet. I Sydväst ser vi att antal våldsbrott har minskat något mellan 2021 och 2022, men eftersom siffrorna för 2022 är preliminära kan vi anta att antalet 2022 kommer att öka och närma sig siffrorna för 2021 (11). Sydväst har färre anmälda brott per 100 000 invånare än både Göteborg och Sverige som helhet.

Diagrammet ovan visar anmälda brott för ett antal brottskoder som sker utomhus och där offret och gärningsmannen är obekanta för varandra. Dessa våldsbrott har till skillnad från flera andra våldsbrott relativt hög anmälningsbenägenhet (litet mörkertal). Denna typ av våldsbrott har minskat i Sydväst mellan 2021 och 2022 (11) i. Sydväst har betydligt färre anmälda brott per 100 000 invånare än Göteborg som helhet. En förklaring är att många våldsbrott sker i Göteborgs stadskärna i stadsområde Centrum, men även övriga stadsområden har fler anmälda våldsbrott i offentlig miljö än Sydväst.

Här nedan beskrivs olika brottstyper som gäller våld i nära relation. Dessa brott har mycket högt mörkertal och siffrorna behöver därför läsas med försiktighet. Vi väljer ändå att redovisa det i denna lägesbild för att ha en löpande dokumentation och i viss mån kunna avläsa trender i relation till åtgärder.

Diagrammet ovan visar de specifika brotten grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Grov fridskränkning är ett vålds-, frids- eller sexualbrott som består av upprepad kränkning av en närstående eller tidigare närstående person. Begås brottet av man mot kvinna med vilken han är eller har varit sammanboende under äktenskapsliknande former betecknas brottet istället som grov kvinnofridskränkning. Antal anmälda brott inom dessa brottstyper har legat på ungefär samma nivå 2021 och 2022.

Vad gäller sammantaget olika kategorier av brott där offer och gärningsman har en parrelation eller familj eller släktskap anmäldes 381 brott per 100 000 invånare (412 stycken) i Sydvest 2022. Motsvarande siffra för 2021 var 339 per 100 000 invånare (457 stycken). Antalet aktualiseringar vad gäller barn och unga och våld inom familjen var under 2022 749 stycken i Sydvest. Samma siffra för 2021 var 439 stycken.

Eftersom våld i nära relation har ett högt mörkertal krävs det särskilda metoder med flera olika källor för att redovisa en korrekt omfattning av problematiken. Det krävs exempelvis statistik över anmälda brott, händelserapporter från polisen, orosanmälningar enligt socialtjänstlagen, enkätundersökningar och information från verksamheter som arbetar med att stötta personer som varit utsatta för våld i nära relation.

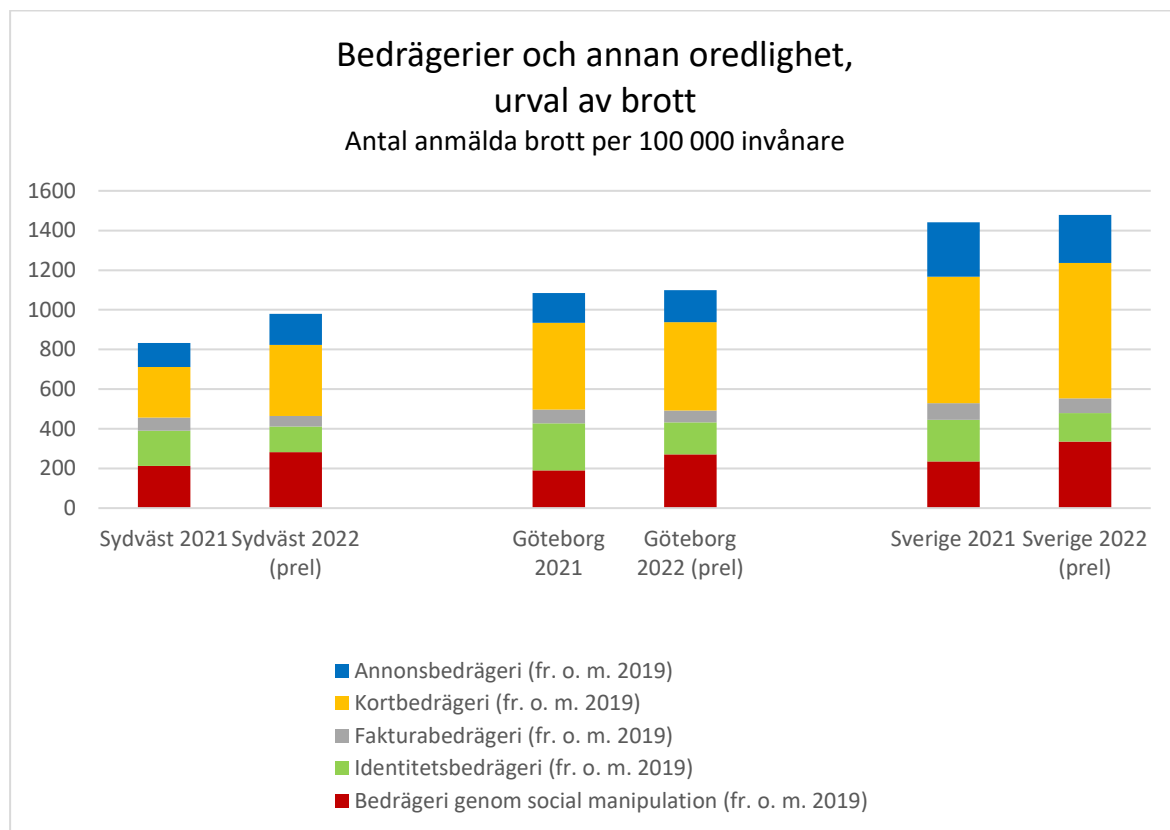
Beskrivning av problematiken

För de brott som skett i parrelation samt inom släktskap och familj i stadsområdet under 2022 så var flest målsägare och misstänkta inom kategorin 26-35 år följt av 36-45 år. De brott som anmäldes var främst misshandel, ofredande samt olaga hot, samtliga mot kvinna över 18 år och som är eller har varit i parrelation med misstänkt. Brott som sker i nära relation drabbar främst kvinnor men vi vet också att det finns ett stort mörkertal inom denna brottskategori och att stigma av att anmäla ofta upplevs stort. Mörkertalet antas vara större bland män och icke binära.

I takt med att samhällets kunskap har gått framåt angående de psykologiska processer och svårigheter som både brottsoffer och gärningspersoner genomgår, har även polis och rättsväsende i stort påbörjat en positiv förändringsresa för att omhänderta ärendena bättre. Med detta som bakgrund skulle fler anmälda brott framöver kunna ses som en positiv trend. Förhoppningen är dock givetvis att antalet faktiska brott ska minska.

Bedrägerier

Anmällda brott

Diagrammet visar ett urval av bedrägeribrott. Vi ser en sammantagen ökning av dessa bedrägerier mellan 2021 och 2022 (11). Statistik från lokalpolisområdet visar att bedrägerierna har ökat stadigt under minst fyra år och innebär en tredubbling mellan 2019 och 2022. I Sydvest är det den brottskategori som har den mest utmärkande utvecklingen. Denna typ av brottslighet har ökat i Sverige som helhet under de senaste åren och brottsligheten drabbar ofta äldre människor över 65 år (15). Nationellt bedrägericentrum bedömer att antal bedrägerier fortsatt kommer att öka med en ökande organiserad brottslighet i hela landet.

Beskrivning av problematiken

I Sydvest drabbades äldre år 2022 främst av bedrägerier genom social manipulation samt kortbedrägerier. En stor del av bedrägerierna genom social manipulation består av så kallade befogenhetsbedrägerier. Detta innebär att gärningspersonerna utger sig för att vara exempelvis poliser, banktjänstemän eller från hemtjänsten. Detta för att lura målsägande att betala eller lämna ifrån sig värdeföremål. Andra bedrägerier genom social manipulation kan exempelvis vara den typ av bedrägeri där någon kontaktar en äldre person och uppger sig vara en anhörig till denna för att få den äldre att i god tro lämna ifrån sig värdesaker eller skicka pengar. Bedrägerier kan begås av en gärningsperson som knackar på hos den äldre men det är också mycket vanligt att de sker över telefonsamtal, SMS eller e-post.

Barn och unga i riskzon för kriminalitet

I sydväst bor cirka 29 000 barn 0-18 år. Antalet aktualiseringar hos socialtjänsten för unga 0-20 år avseende egen brottslig verksamhet/kriminalitet och missbruk var under 2022 totalt 560 stycken varav 132 stycken var aktualiseringar kopplat till kriminalitet. Antalet ungdomar som hade insatser på grund av kriminalitet eller missbruk ökade från 38 stycken 2021 till 47 stycken 2022.

Skola, socialtjänst, polis och fritidsverksamhet samverkar, för att ge stöd till barn och unga som är i riskzon för kriminalitet eller missbruk, genom samverkansforumet SSPF. För att samverkan ska fungera krävs det att vårdnadshavaren ger sitt samtycke till att sekretessen bryts mellan verksamheterna. Under 2022 har 44 samtycken kommit in till SSPF. Majoriteten av de samtycken som har avslutats är på grund av att oro för kriminalitet har minskat och det inte längre finns behov av SSPF-samtycke. Resterande har avslutats på grund av att behov föreligger men primärt inom andra områden och tas hand om på annat sätt samt att samtycke återtas av föräldrar även om oro kvarstår.

Brott begångna av ungdomar under 15 år har uppmärksammats mer under året. Många brott begås i skolan eller i anslutning till skolan och det gäller hela stadsområdet. Det kan handla om hot, verbala kränkningar, våld, rån och utpressning. Många bråk startar på internet men övergår sedan i fysisk form. Detta gäller både pojkar och flickor. Under året har det också förekommit utmaningar på sociala medier som handlar om att man ska snatta. Det har också uppmärksammats att elever på flera skolor röker e-cigarett på skolan.

Eftersom många elever går i skolor i ett annat område än där de bor upplever en del personal som arbetar med ungdomar att ungdomarna blir mer anonyma och det är svårare för personal från olika verksamheter/förvaltningar att få en samlad bild och att upptäcka ungdomar i riskzon (12).

Under 2022 har vi sett en ökad tendens av brott begångna av flickor. Det har främst handlat om olaga hot, kränkningar och våld. Både via nätet och i fysisk form exempelvis på bussar. Flera flickor har hög skolfrånvaro och rör sig inte på de olika mötesplatser för ungdomar som finns i stadsområdet. Det har bland annat handlat om större konstellationer av tjejer som ger sig på en eller flera andra individer. Inte sällan filmas detta och läggs ut på nätet. Konstellationerna är flytande, problematiken ihållande. Det finns inga tydliga indikationer på att flickorna har kopplingar till kriminella gäng i stadsdelen, men det går heller inte att utesluta (12).

En handfull barn i låg- och mellanstadieåldern vistades ute i området under sommaren utan vårdnadshavare från sena kvällar fram till midnatt. Dessa barn befinner sig i en risksituation. Socialförvaltningen bedömer generellt att det finns ett antal ungdomar i olika åldrar som har omfattande problematik eller befinner sig i riskmiljöer, men som inte har någon etablerad kontakt med socialtjänsten.

I Sydväst finns ett antal kriminella nätverk. Barns inblandning i dessa kan vara mer eller mindre strukturerad. Att barn i tioårsåldern används för att hålla koll och säga till när de ser polis är ett led i att slussa in i verksamheten och också ett sätt att utnyttja deras ringa ålder. Det samma gäller för att nyttja minderåriga vid narkotikaförsäljning och att bära vapen. I vilken grad detta används av nätverkskriminella i Sydväst är svårt att mäta. Att individer under femton år rör sig kring äldre ungdomar och unga vuxna som misstänks sälja narkotika är främst tydligt i området runt Frölunda Torg. Området runt Frölunda Torg är också det område i Sydväst där samlingar av nätverkskopplade individer är mest utmärkande vilket kan bidra till faktumet att flest minderåriga kopplas till torgets närhet.

Särskilt utsatta grupper

Barn under 16 år inkluderas inte i någon av de två stora undersökningarna (SOM-undersökningen och Hälsa på lika villkor) som genomförs i Göteborg och är nedbrytbara på stadsområde. BRÅ:s Skolundersökning om brott visar att 54 % av niondeklassarna i Sverige har utsatts för stöld, misshandel, hot, rån eller sexualbrott minst en gång under de senaste tolv månaderna (17). Resultaten presenteras endast för hela riket och går inte att bryta ner på kommun/stadsområdesnivå. I elevenkäten som genomförs regelbundet i årskurs 2 i alla kommunala skolor i Göteborg får eleverna svara på frågor om trygghet och trivsel. Bland annat finns en fråga om eleven är trygg i skolan. Index för frågeområdet Trygghet år 2022 varierar mellan 73 på Näsets skolan som har lägst värde och 92 på Lindåsskolan och på Önneredsskolan som har högst värde. Högsta möjliga värde är 100 (18).

I trygghetsdialoger med barn framför de ofta att vissa platser eller gångstråk upplevs som otrygga på grund av mörker, personer som lever i social utsatthet främst missbruk eller andra grupperingar som samlas, bilar och mopeder som kör för fort och nedskräpning. Platser som ofta nämns är vägen till och från skolan, hållplatser, övergångsställen och tunnlar. Barnen lyfter också fram att händelser såsom skottlossningar eller bilbränder i deras område också ger en otrygg känsla. Göteborgs Ungdomsfullmäktige framför att det finns flera platser i stadsområdet som är för mörka.

Som nämns under avsnittet Barn och unga i riskzon för kriminalitet är unga en sårbar grupp för att socialiseras in i kriminella grupperingar eller annan kriminalitet. Barn med funktionsnedsättningar har här en särskild sårbarhet.

När det gäller seniorer visar SOM-undersökningen inte på några skillnader mellan olika åldrar på Göteborgsnivå i upplevd otrygghet i bostadsområdet. Siffror för Sydväst finns inte tillgängliga. Äldre undviker inte heller att gå ut vissa tider på dygnet på grund av oro för brott, mer än andra åldrar, snarare tvärt om. Huruvida det är en faktisk rörelsefrihet som seniorerna upplever eller om de ändå inte rör sig ute på sen kväll i någon större utsträckning är svårt att avgöra. Även om siffrorna för seniorer som begränsar sina aktiviteter är låga i enkätresultaten påtalar Göteborgs pensionärsråd att det ändå finns många seniorer som undviker att vara ute när det är mörkt eftersom de känner obehag. I vissa delar av staden känner äldre rädsla inför att gå ut överhuvudtaget.

Tryggheten på en plats påverkas av några övergripande faktorer; känslan av tillhörighet, upplevelser av hot och våld och förtroendefulla relationer till andra på platsen. Tryggheten påverkas också av alltifrån trafikmiljön till risken för fallolyckor. Känslan av tryggheten hänger alltså samman med både fysiska och personliga faktorer. Personer som har någon form av fysisk, psykisk eller intellektuell svårighet är extra beroende av en god tillgänglighet och därmed extra sårbara. Om det exempelvis inte går att lita på att det är möjligt att ta sig fram, förstå information, överblicka en plats eller resa med kollektivtrafiken kan personen ofta uppleva otrygghet. För dessa grupper är dessutom det alternativa handlingsutrymmet mer begränsat då man exempelvis inte lika enkelt kan välja en annan väg eller ett annat färdssätt.

Seniorer och personer med funktionsnedsättning är mer drabbade än andra grupper av vissa brott. Ett sådant brott är bedrägerier som beskrivs mer ingående i avsnittet om anmälda brott ovan.

Personer med funktionsnedsättning är även en särskilt sårbar grupp när det gäller våld i nära relation. Mörkertalet av brottsutsatthet särskilt bland personer med funktionsnedsättningar antas generellt vara högt.

Att genom myndighetsbeslut bli frångången eller inte bli beviljad stödinsatser kan också enligt Göteborg Funktionshinderråd skapa sådana svårigheter i vardagen att det leder till otrygghet.

Sårbarheten för vissa grupper gäller inte bara vissa platser och vissa brott. För personer som har mycket stöd av professionella kan en sårbarhet upplevas genom att man har regelbundet besök av olika yrkeskategorier som ger stöd i hemmet. Kriminella kan utnyttja detta faktum vid exempelvis befogenhetsbedrägerier då någon utger sig för att vara exempelvis polis eller hemtjänstpersonal.

Flera studier visar att kvinnor i lägre grad upplever trygghet än män. I SOM-undersökningen finns dock ingen skillnad; 76 % av kvinnorna och 76 % av männen upplever sitt bostadsområde tryggt. Dock är det en betydligt högre andel kvinnor som har avstått att gå ut vissa tider på dygnet på grund av oro att utsättas för brott; 30 % av kvinnorna har avstått någon gång i kvartalet/månaden eller någon/flera gånger i veckan. Motsvarande siffra för män är 14 % (19).

Göteborgare som själva är uppvuxna utanför Sverige eller har båda föräldrar uppvuxna utanför Sverige upplever lägre trygghet i sitt bostadsområde än övriga göteborgare. Skillnaden i otrygghet har varit stabil de senaste fyra åren och det skiljer sig ungefär tio procentenheter mellan de två grupperna. Man undviker också i högre grad att gå ut i sitt bostadsområde på kvällen på grund av oro för att utsättas för brott. Även här skiljer sig andelen ungefär tio procentenheter mellan de två grupperna. Siffrorna finns inte för varje stadsområde men vi använder ändå siffrorna som en fingervisning av hur situationen kan se ut i stadsområde Sydväst.

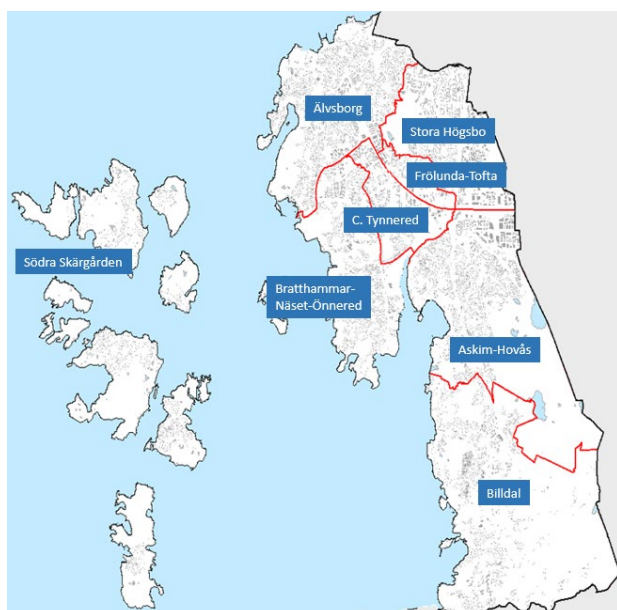
I SOM-undersökningen upplever personer som identifierar sig som HBTQI en något högre trygghet (80 %) i sitt bostadsområde än övriga (78 %). Dock finns liknande mönster som för kvinnor och personer med annan etnisk bakgrund i att undvika att gå ut vissa tider på dygnet. 29 % av personer som identifierar sig som HBTQI har avstått från att gå ut vissa tider på dygnet på grund av rädsla för att utsättas för brott. Motsvarande siffra för övriga är 22 %. Göteborgs HBTQ-råd påtalar också barns sårbarhet i skolan.

Hatbrott innefattar brotten olaga diskriminering och hets mot folkgrupp, men vilket brott som helst kan bedömas som ett hatbrott om motivet varit att kränka en person eller en grupp på grund av något av följande: hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller annan liknande omständighet. Antalet anmälningar om hets mot folkgrupp är mycket få i Sydväst, 7 per 100 000 invånare år 2021 och 6 år 2022 och anmälda brott om olaga diskriminering var 1 per 100 000 invånare både 2021 och 2022. Det anmälades under 2022 60 brott per 100 000 invånare där någon form av hatbrottsmotiv kunde antas. Den största brottskategorin är ofredanden mot män, 18 år och äldre och som är obekant med den misstänkte. Detta följt av ofredande mot grupp samt skadegörelser och hets mot folkgrupp. Det faktiska antalet hatbrott som skett i området kan antas vara högre då mörkertalet är stort. Det samma gäller rapportering kring extremism, demokratihotande brottslighet och hedersproblematik.

Studenter är en grupp som rör sig utomhus både tidiga morgnar och sena kvällar och Göteborgs studentråd framför att det finns ett antal platser som har bristfällig belysning, att cykelstölder är ett stort problem samt att det är viktigt med en trygg och regelbunden kollektivtrafik.

Lägesbild uppdelat på geografiska områden

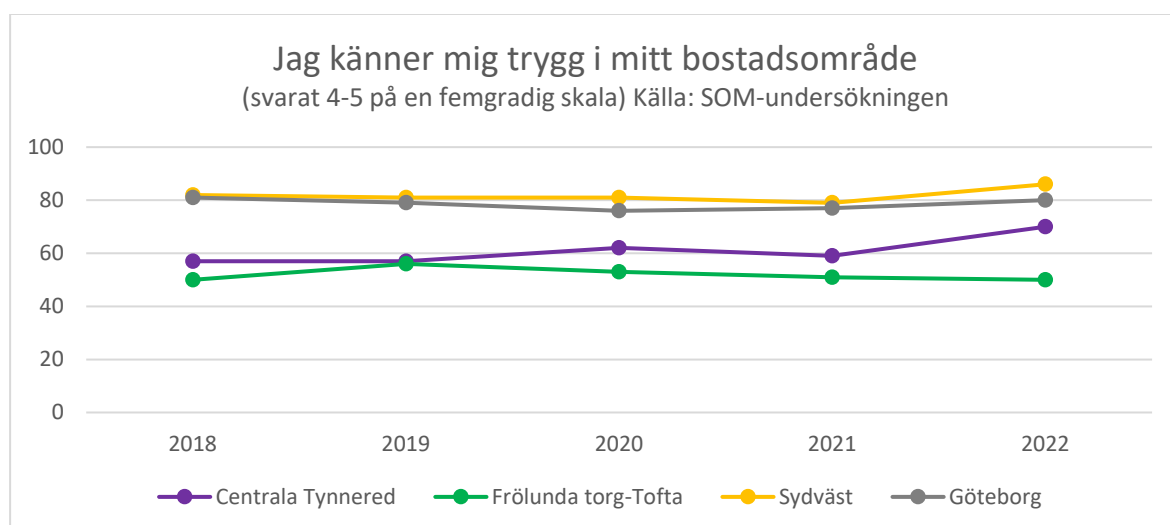
I Sydväst finns åtta mellanområden med olika socioekonomiska förutsättningar. I detta avsnitt har vi delat in mellanområdena i tre kategorier med Boverkets segregationsbarometer som inspiration (20) (21). Vi lyfter här fram platser, omständigheter och händelser som invånare och verksamheter har beskrivit som otrygga. Detta betyder inte att alla invånare upplever otrygghet och det finns inte heller alltid någon koppling till faktisk brottslighet. Det är också viktigt att poängtera att enkätresultat för så pass små områden som mellanområden ska tolkas med försiktighet eftersom antal svarande naturligt blir relativt lågt.

Tre geografiska områden

- Områden med socioekonomiska utmaningar: Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta;
- Område med blandade socioekonomiska förutsättningar; Stora Högsbo.
- Områden med goda eller mycket goda socioekonomiska förutsättningar; Älvsborg, Billdal, Askim-Hovås, Bratthammar-Näset-Önnered och Södra Skärgården

Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta

Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta är tätbebyggda områden med flerbostadshus, mindre antal radhus, torg, köpcentrum, parker, systembolag och en stor kollektivknutpunkt.

Frölunda torg-Tofta och Centrala Tynnered är de två mellanområden som med råge har den lägsta upplevelsen av trygghet i stadsområde Sydväst. I Centrala Tynnered ser vi en positiv trend medan Frölunda har en mer otydlig, något negativ trend. Siffrorna är hämtade från SOM-undersökningen. Flera aktörer som verkar i Tynnered påtalar att Tynnered generellt upplevs lugnare och tryggare under 2022.

De problem som flest invånare upplever är nedskräpning, ungdomsgäng som bråkar och stör, buskörning med moped eller motorcykel, handel med narkotika samt inbrott i bostäder, källare eller vindar (22). Cykelstölder är ett problem för invånare och verksamheter i området särskilt i Tynnered.

Trots relativt låga trygghetssiffror i enkäter framträder en påfallande varierad bild av området vid dialoger med invånare. En del personer upplever en stark otrygghet främst kopplat till kriminalitet medan många andra enbart ser positiva kvaliteter såsom god kommersiell service, fina rekreationsytor och nära till både centrum och hav.

Narkotikaförsäljning sker på ett antal platser i området bland annat runt Frölunda torg och Opaltorget, inklusive parkeringsgaraget, där det också vistas personer som missbrukar. Som nämns i tidigare avsnitt är det inte meningsfullt att specificera varje plats för narkotikaförsäljning i en årlig lägesbild eftersom både plats och förfaringssätt varierar. Invånare och verksamma i området observerar dock försäljning på ett flertal platser som både inkluderar offentlig miljö och källare och trappuppgångar i flerbostadshus. Observationer finns också av ungdomar som brukar narkotika i trappuppgångar, källare och utanför bostadsentréerna. Även rester och spår av narkotika hittas.

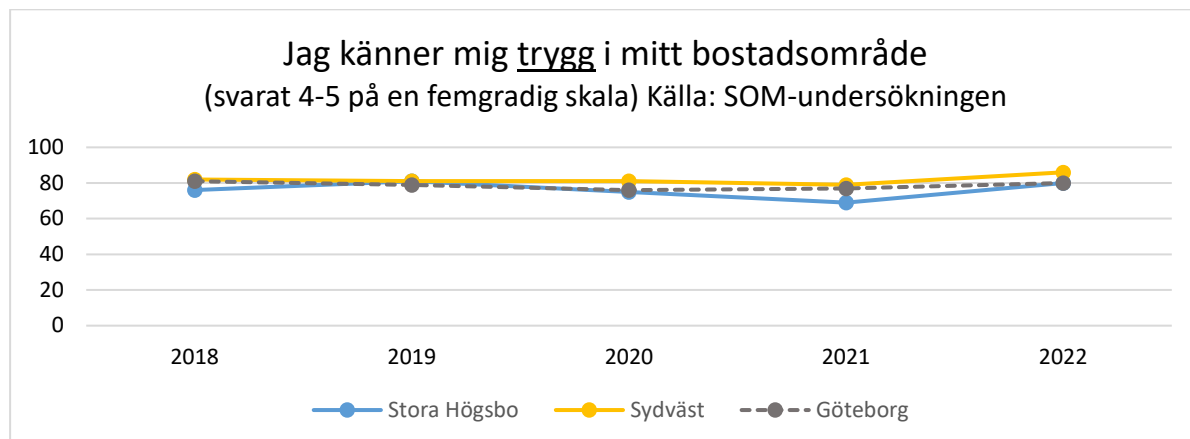
Generellt sett upplevs flera av ytorna utomhus runt Frölunda torg och resecentret som otrygga av en del människor på grund av kriminella personer som vistas på platsen och öppen narkotikaförsäljning. Där vistas också en mindre grupp personer som lever i social utsatthet exempelvis personer med narkotika- och alkoholmissbruk. Ett fåtal intar narkotikan eller alkoholen synligt på plats och några har hundar som upplevs oberäknliga. Frölunda Kulturhus har problem med narkotikaförsäljning, skadegörelse och inbrott. Där syns också tecken på extremism i form av exempelvis stötande anslag.

Både Tynnered och Frölunda är påverkat av kriminella grupperingar och en del ungdomar berättar att de kriminella grupperingarna påverkar deras rörelsefrihet. Även tryggheten på skolor påverkas av de kriminella grupperingarnas konflikter.

I Tynnered och Frölunda finns flera parker och aktivitetsytor. Dessa skapar trygghet genom sina många aktiviteter och besökare. Men de upplevs också otrygga vissa årstider och vissa tider på dygnet. Detta beror på att delar av dem är mörka, öde under vissa tider samt att det i perioder pågår narkotikaförsäljning.

Flera tunnlar upplevs otrygga exempelvis tunnlarna under Västerleden, mellan Safirgatan och Smaragdgården samt tunneln vid Briljantgatans spårvagnshållplats. Tunnlarna ger en bra trafiksäkerhet, men skapar också otrygghet då man oroar sig för att drabbas av brott eller andra obehagliga situationer. Några av tunnlarna har förstärkts med belysning under 2022 men en viss otrygghetskänsla kvarstår (23).

Sammantaget kan vi konstatera att tryggheten är betydligt lägre i Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta jämfört med övriga stadsområdet. Detta beror dels på organiserad brottslighet och dels på att det är tätbebyggt och att där finns platser med besökare från hela staden såsom köpcentrum och systembolag. Hög närvaro av polis och trygghetsvårdare, aktiviteter för barn och unga samt upprustning av vissa platser har dock haft en positiv påverkan på områdena.

I Stora Högsbo finns flerbostadshus, radhus och villor, några mindre torg, en mindre kollektivtrafikknutpunkt och ett stort industriområde som också innefattar handelscentrum både för företagare och privatpersoner.

Tryggheten ligger strax under genomsnittet för Sydvest. Under några år anades en negativ trend med en relativt markant försämring 2021. Mellan 2020 och 2021 skedde också en ökning av andelen invånare som upplever att gängrelaterad brottslighet är ett stort problem i området (19) (3). Eftersom övriga problemställningar i enkäten inte sammanfaller lika tydligt, så kan vi ana ett samband mellan gängrelaterad brottslighet och otrygghet i Stora Högsbo. 2022 har dock tryggheten i bostadsområdet ökat igen och den negativa trenden ser ut att, åtminstone tillfälligt, ha brutits.

Under 2021 skedde ett uppmärksammat mord på en man inne på en frisersalong. Polisen bedömer att gärningen har koppling till en konflikt i gängmiljö.

Öppen narkotikaförsäljning pågår på ett antal platser och fynd av narkotika görs regelbundet bland annat runt Marklandsgatans hållplats och Axel Dahlströms Torg. Invånare och verksamma i området observerar både narkotikaförsäljning, bruk och gömd narkotika på ett flertal platser i området. Några av platserna är relativt konstant drabbade av narkotikabrott men samtliga platser redovisas inte i denna rapport eftersom försäljningen förflyttar sig. På några platser exempelvis Högsbotorp och runt Marklandsgatans kollektivtrafikknutpunkt rör sig också personer som är narkotikapåverkade. Ibland försöker de ta sig in i delvis öppna lokaler såsom exempelvis vård- och omsorgsboende.

Idrottshallar och andra idrotts- och rekreationsytor är platser där många människor rör sig och det finns därmed en marknad för exempelvis narkotika. Platser som kan nämnas här är Marconihallen och Heidhallen som på grund av detta kan upplevas som otrygga. På Ruddalens idrottsplatsområde skedde det under sensommar/höst ett antal anlagda bränder.

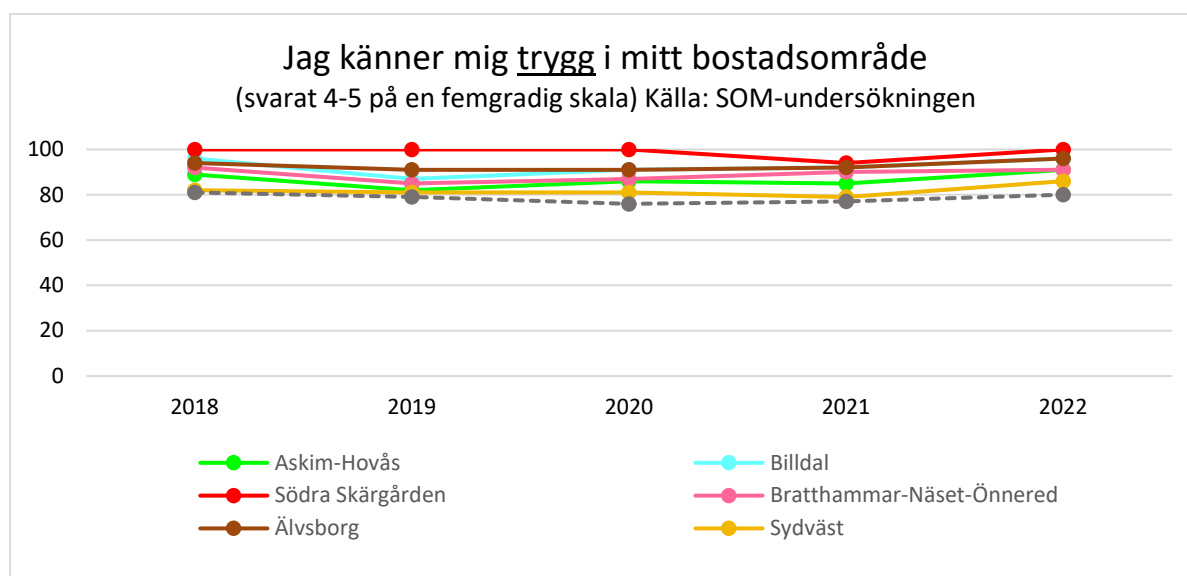
Hela spårvagnssträckan i Stora Högsbo är starkt drabbat av klotter på hållplatserna. Särskilt Marklandsgatan är drabbat både på hållplatser och på byggnader i närheten. Även husfasader klottras ner. Klotter förekommer också på tillfartstunnlar till avloppstunnlar i området öster om Ruddalen.

I Stora Högsbo ligger tre sociala boenden för hemlösa; Boende Alma, Victor och August Bark. Kring de tre boendena, som ligger nära varandra, förekommer det narkotikapåverkade och alkoholpåverkade personer som stundom avvisas. Även Kyrkogården är i perioder en mötesplats för både unga och äldre som inte är där för att besöka anhörigas gravar och det finns misstanke om

kopplingar till kriminalitet. Sedan Nya tillfället stängdes den 1 juni 2022 har påverkan på området minskat markant och det som nu framträder är problematik som är mer ungdomsrelaterad. Det innebär bland annat nedskräpning från bland annat hamburgerrestaurangerna i området och stök kring busshållplatser. Det finns även indikationer på att området kring Padelhallen (och själva Padelhallen på obemannade tider) är en mötesplats för kriminella, både vuxna och ungdomar. Under sommaren lockades många i blandad ålder att delta i streetracing på kringliggande vägar.

Sammantaget kan vi konstatera att den upplevda tryggheten är något ostadig i området och att det finns ett antal problematiska platser. Stora Högsbo har inte varit prioriterat i trygghets- och brottsförebyggande arbete tidigare år, men den ostadiga trenden gör att området framöver kommer att prioriteras på liknande sätt som Centrala Tynnered och Frölunda-Tofta, dock i något mindre omfattning.

Älvsborg, Billdal, Askim-Hovås, Bratthammar-Näset-Önnered och Södra skärgården

De fem mellanområdena som beskrivs här består främst av villabebyggelse, med vissa inslag av bostads- och hyreslägenheter, jordbruksmark, kustlandskap och mindre industriområden. Samtliga områden karaktäriseras av en relativt god socioekonomisk status. Socialförvaltningen har få verksamheter i områdena och polisen befinner sig mer sällan här vilket gör att det finns mindre information om dessa områden och att beskrivningarna om dessa områden därför blir mer kortfattade.

Samtliga mellanområden har högre upplevd trygghet än medelvärdet för Sydväst. Södra skärgården har högst upplevd trygghet. Askim-Hovås och Bratthammar-Näset-Önnered är de områden som ligger närmast medelvärdet. Samtliga områden varierar i trygghet mellan åren, men trenden lutar inte åt något håll utan får anses stabil. Södra skärgården hade dock en ganska markant minskning av upplevd trygghet 2021, men eftersom tryggheten ändå ligger mycket högt bedöms den tillfälliga minskningen som normal och 2022 ökar den upplevda tryggheten igen upp till samma nivå som 2020.

Välens idrottsplats är välbesökt och som många likande platser drar detta med sig brottslighet. Det förekommer brottslighet på området och en del föreningar och besökare upplever platsen som otrygg.

Som nämnts i andra avsnitt så anas en trend av att oro och våld på skolor har ökat. Det är dock svårt att med säkerhet veta hur stor ökningen är eftersom denna problematik också kan gå i vågor. Att använda våld för att lösa konflikter har spridit sig till en större skara elever. På några av skolorna sker drogförsäljning. Det finns också en problematik kopplat till användning av lustgas och e-cigarettor och rester av e-cigarettor har hittats inne på skoltoaletter.

Spårvagnsvändslingan Kungssten i Älvsborg drabbas liksom övriga vändslingor i staden av klotter. Visst klotter sker också på avloppstunnelportar i norra delen av området mot Sisjön där även inbrott och inbrottsförsök förekommer.

I Södra skärgården förekommer skadegörelse, trakasserier och trimmade mopeder med viss regelbundenhet. Polisen bedömer att det finns en tystnadskultur som innebär att många brott såsom trakasserier, skadegörelse och inbrott inte anmäls.

I Sisjöns industriområde förekommer med jämna mellanrum street racing som stör både näringsidkare och boende. Störningarna består dels av ljud och dels av allvarligt bristande trafiksäkerhet för övriga trafikanter. Problemet har dock minskat betydligt sedan farthinder byggdes på Datavägen. Det finns dock tecken på att street racingen har flyttat till andra områden.

Under sommarmånaderna är det, i perioder, stökigt på badplatserna. Nedskräpning är omfattande på vissa platser och besökare parkerar felaktigt i en sådan omfattning att polis och räddningsfordon har svårt att ta sig fram i en akutsituation. Det har också skett enstaka större bråk mellan grupper av badgäster.

Sammantaget är tryggheten i de socioekonomiska områdena hög och brottsligheten är relativt låg. Alkohol- och narkotikabruk både bland ungdomar och vuxna påverkar både den egna hälsan och langnings- och narkotikamarknaden och därmed organiserad brottslighet i stadsområdet som helhet.

Prioriterade problem och utvecklingsområden

Följande prioriteringar ska göras i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i stadsområde sydväst under 2023-2024 i stadsområde sydväst.

- Minska kriminella grupperingars påverkan i offentlig miljö.
- Motverka socialisering av unga in i kriminalitet och främja avhopp från kriminalitet.
- Motverka öppen narkotikahantering i områdena runt Frölunda torg, Opaltorget och Marklandsgatans hållplats.
- Minska bedrägerier mot sårbara grupper.
- Minska våld och hot mellan ungdomar på och i anslutning till grundskolor i hela stadsområdet.
- Minska inbrott i allmänna utrymmen i flerbostadshus där problematiken är störst.
- Säkerställa god skötsel av offentlig miljö i Tynnered, Frölunda och Högsbo.
- Öka tryggheten kring sociala boenden i stadsområde sydväst.
- Öka kunskapen kring internet och sociala medier som arena för brott och otrygghet.
- Kartlägga omfattning och befintliga arbetssätt för följande brott och fenomen ytterligare; brott i nära relation, parallella samhällsstrukturer, våldsbejakande extremism, brott mot näringslivet, välfärdsbrott, otillåten påverkan samt brottsutsatthet hos vissa grupper.

Avslutningsvis

I denna lägesbild har vi beskrivit brott och otrygghet i stadsområdet Sydväst i Göteborg. Fokus ligger på de problem som Göteborgs Stad och polisen gemensamt kan påverka och förbättra. I lägesbilden har vi också beslutat om vilka problem som ska prioriteras i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Nästa steg i Trygg-i hjulet är orsaksanalys och åtgärdsplan.

Denna rapport är författad av utvecklingsledare trygghet i Socialförvaltningen Sydväst Göteborgs Stad och kommunpolisen på Lokalpolisområde Storgöteborg syd

Definitioner och förklaringar

(i) I diagrammet ingår brottskoderna: 0355, 0357, 0375, 0377, 9301, 9303, 9309, 9311, 9317, 9319, 93, 25, 9327, 9333, 9335, 9341, 9343

Referenser

1. **Sahlin Lilja, Hanna.** *The Emergence, Establishment och Expansion of Fear of Crime Research in Sweden.* s.l. : Lunds Universitet, 2021.
2. **Hälsa på lika villkor Västra Götalandsregionen.** Statistikdatabas. *Västra Götalandsregionen.* [Online] Februari 13:e, 2021. <http://pxwebb2017.vgregion.se/PXWeb/pxweb/sv/?rxid=41618624-9d6b-4d14-8dcd-b9f3e48cb1ab>.
3. **SOM-institutet Rönnerstrand, Björn and Sandelin, Frida.** *SOM-undersökningen i Göteborg 2019-2021.* Göteborg : SOM-institutet Göteborgs Universitet, 2021.
4. **Nylander, Lotta.** Den mest dramatiska berättelsen tar störst utrymme i media. *forskning.se.* [Online] 2016. [Cited: april 13, 2023.] <https://www.forskning.se/2016/02/08/den-mest-dramatiska-berattelsen-tar-storst-utrymme-i-media/#>.
5. **Polismyndigheten.** Utsatta områden. *Polisen.* [Online] Februari 13:e, 2023. <https://polisen.se/om-polisen/polisens-arbete/utsatta-omraden/#:~:text=S%C3%A4rskilt%20utsatt%20omr%C3%A5de%20Ett%20geografiskt%20avgr%C3%A4nsat%20omr%C3%A5de%20som,v%C3%A5ldshandlingar%20mot%20vittnen%2C%20m%C3%A5ls%C3%A4gare%20och%20anm%C3%A4lare%20i%20>.
6. **Salonen, Tapio.** *Att identifiera utsatta bostadsområden. En jämförande analys mellan polisens lista och segregationsbarometern.* . Malmö : Malmö universitet, 2023.
7. **Ämtvall, Jacob.** *FTU Företagens trygghetsundersökning Göteborgs Stad 2022.* Stockholm : Stiftelsen tryggare Sverige, 2022.
8. **Hanns, von Hofer.** *Brott och Straff i Sverige. Historisk kriminalstatistik 1750-2010. Diagram, tabeller och kommentarer. Fjärde reviderade upplagan.* s.l. : Kriminologiska institutionen, Stockholms Universitet, 2011.
9. **Janne, Kivivuori.** *Understanding Trends i Personal Violence: Does Cultural Sensitivity Matter?* . s.l. : Crime and Justice, 2014.
10. **Tonry, M.** *Why crime rates are falling throughout the Western World.* 2014.
11. **BRÅ.** Anmällda brott -Brottsförebyggande rådet. *Brottsförebyggande rådet.* [Online] Januari 20:e, 2023. [Cited: Februari 13:e, 2023.] <https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>.
12. **Göteborgs Stad.** *Kartläggning lägesbild Göteborg Sydväst, Stratsys.* Göteborg : Göteborgs Stad, 2022.
13. **Patriksson, Karin.** *Göteborgs skolundersökning 2022 Ungas erfarenhet av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.* Göteborg : Göteborgs Stad, 2022.

14. Sveriges riksdag. Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. *riksdagen.se*. [Online] 2018. [Cited: april 13, 2023.] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20182088-om-tobak-och-liknande-produkter_sfs-2018-2088.
15. Kolada. Kolada. [Online] Rådet för främjande av kommunala analyser, Februari 13:e, 2023. [Cited: Februari 13:e, 2023.] <https://www.kolada.se/>.
16. Lokalpolisområde Storgöteborg Syd. *Statistik anmälda brott 2019-2022*. Göteborg, Västra Götalandsregionen, Sverige : s.n., Februari 13:e, 2023.
17. Sofia, Axell. *Skolundersökningen om brott 2021- Om utsatthet för och delaktighet i brott Rapport 2022:5*. Stockholm : Brottsförebyggande rådet, 2022.
18. Enkätfabriken. *Regiongemensam elevenkät 2022 -Skolrapport för Göteborg åk 2*. s.l. : Göteborgsregionen, 2022.
19. Sandelin, Frida. *Trygghet i Göteborg SOM-rapport nr 2022:6*. Göteborg : SOM-institutet Göteborgs Universitet, 2022.
20. Boverket. Ojämlikhetsindex och områdestyper -segregationsbarometern. [Online] Boverket, Februari 13:e, 2023. [Cited: Februari 13:e, 2023.] <https://segregationsbarometern.boverket.se/ojamlikhetsindex-och-omradestyper/>.
21. Eliasson, Tina and Lingman, Elin. *Befolkning och behov i sydväst utifrån ett folkhälsoperspektiv -Stadsområde Sydväst*. Göteborg : Göteborgs Stad, 2022.
22. Tynnered., Business Improvement District Frölunda och. *Enkätundersökning om trygghet och attraktivitet i området*. 2022.
23. Louise, Ringeby. *Safety in pedestrian tunnels*. s.l. : Göteborgs Universitet studentuppsats, 2022.
24. Brottsförebyggande rådet. *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete*. Stockholm : Brottsförebyggande rådet, Polisen, Sveriges kommuner och landsting, 2020.